

ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

УДК 351.746:351.74(477)
JEL H56, H83

DOI: 10.26906/EiR.2025.2(97).3781

ВУЗЛОВІ НАПРЯМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ

Лахижа Микола Іванович*, доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри публічного управління,
адміністрування та права
Кульчій Інна Олексіївна**, кандидат наук з державного управління,
доцент, завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та права
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

*ORCID 0000-0001-8676-4578

**ORCID 0000-0002-0063-6493

© Лахижа М.І., 2025

© Кульчій І.О., 2025

Стаття отримана редакцією 30.05.2025 р.

The article was received by editorial board on 30.05.2025

Вступ. Аксіома, що питання національної безпеки актуалізуються у кризових ситуаціях, особливо помітна на прикладі України. Так, прем'єр-міністр України Д. Шмигаль у травні 2022 року відзначив, що основу оновлення країни формуватимуть національна безпека, євроінтеграція та економічна трансформація [12].

У базовому законі національна безпека України визначається як «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» (ст. 1) [13]. Огляд закону підтверджує широту охоплюваних ним питань регламентування повноважень державних органів у сферах національної безпеки і оборони.

Підтвердженням складності проблеми є дискусія щодо включення чи невключення визначення національної безпеки у чинне законодавство. «Невизначення цього поняття в нормативно-правовій базі дає змогу адаптувати підхід відповідно до обставин, що змінюються, по-різному оперувати цією категорією в реально створених умовах» [5].

Адміністрування національної безпеки характеризується (Д. Беззубов, 2018) як «процес визначення місця і ролі національної безпеки в адміністративному праві та діяльність органів публічної адміністрації щодо забезпечення стану відсутності загроз і небезпек суспільству та нації» [3, с. 48].

Як відзначають В. Антонов [1, с. 283–284] та А. Мосейко [11, с. 48] «забезпечення національної безпеки досягається інтеграцією питань внутрішньої та зовнішньої політики, створенням державної та недержавної системи забезпечення національної безпеки, ужиттям у своїй державній політиці різних засобів для збереження суверенітету, фізичної цілісності й території, підтримкою паритетних відносин з іншими країнами світу тощо й передбачає досягнення балансу інтересів суспільства, держави та її громадян».

Українськими вченими (В. Базиченко, М. Єжєєв та інші) у публікаціях 2023-2024 років уже зверталася увага на пов'язаність змін у публічному управлінні з викликами, що стосуються національної безпеки. До системи публічного управління у сфері національної безпеки ці автори відносять: «профільні» державні органи (правоохоронні органи тощо), державні органи «загальної компетенції», недержавні органи [2, с. 338; 6, с. 48].

Отже, мова йде про взаємодію двох змінних систем – публічного управління та національної безпеки, що значно ускладнює класифікацію та диференціює її в залежності від вибору критеріїв. Цей взаємозв'язок дозволяє для цілей нашого дослідження класифікацію напрямів публічного управління будувати на основі напрямів забезпечення національної безпеки, враховуючи її етапи – усвідомлення національних інтересів, загрози, захист. Отже, національна безпека є однією з функцій публічного управління та адміністрування. Сучасний підхід до національної безпеки включає не лише військовий аспект, а й економічну, енергетичну, екологічну, гуманітарну, інформаційну безпеку, що перетинається з багатьма функціями державного управління.

Актуальність цієї теми викликана кількома факторами: відсутністю єдиної концептуальної моделі класифікації; викликами інтеграції питань національної безпеки у систему публічного управління та необхідністю її удосконалення; змінами складових національної безпеки з урахуванням нових військових, економічних, інформаційних, кібернетичних та інших загроз.

Предметом даного дослідження є питання класифікації напрямів публічного управління у сфері забезпечення національної безпеки України.

Огляд останніх джерел, досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми підтверджує її складність, динамічність і перманентне оновлення. Основними джерелами класифікації напрямів публічного управління є прийняті в різні роки нормативно-правові акти, які дозволяють простежити підходи органів влади до визначення напрямів забезпечення національної безпеки та створення державних механізмів їх реалізації [1; 9-12 та інші]. Зміни підтверджуються результатами контент-аналізу цих документів та історичного аналізу публікацій з теорії та практики публічного управління у сфері національної безпеки в Україні. Серед великої кількості присвячених проблематиці національної безпеки наукових публікацій нами виділено кілька монографій та статей теоретичного характеру останніх років видання. Окрім уже названих статей В. Антонова, В. Базиченко, М. Гурковського, М.Єжєєва, А. Мосейко та М. Сидора, доцільно відзначити публікації Г. Ситника, Д. Неліпи, М. Орел, А. Михненка, Ю. Загуменної, М. Паламарчука, Р. Примуша та інших авторів [2; 5–7].

Різні варіанти класифікації пропонують автори навчально-методичних матеріалів до курсів з питань публічного управління національною безпекою: О. Боднарчук, В. Ліпкан, Г. Ситник, А. Терентьєва [17–20 та інші]. Необхідність включення класифікації напрямів публічного управління у сфері національної безпеки у програми освітніх компонентів підтверджена досвідом авторів під час викладання дисциплін для здобувачів вищої освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та курсів підвищення кваліфікації для державних службовців: «Інформаційна безпека та діджиталізація в публічному управлінні», «Національна та громадська безпека», «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека».

Слід також відзначити низку фахових видань, які зосереджують увагу на питаннях публічного управління у сфері національної безпеки, серед них: Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека», Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національна безпека, Національні інтереси України, Суспільство та національні інтереси та інші [4; 9–12 та інші].

Метою дослідження є систематизація наявних спроб класифікації напрямів публічного управління у сфері національної безпеки, визначення критеріїв класифікації та вироблення пропозицій для системної оцінки цих класифікацій

Методи дослідження. В процесі дослідження використано системний аналіз (для виявлення взаємозв'язків між елементами державної політики та їх трансформації); історичний метод, контент-аналіз та метод порівняльного аналізу (для виявлення змін у державних підходах до визначення напрямів публічного управління); дискурсивний аналіз (для оцінювання змін у державних підходах до сфери національної безпеки).

Основний матеріал і результати дослідження. Для вироблення класифікації напрямів публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки вважаємо необхідним взяти до уваги кілька критеріїв.

1. *Співвідношення з національними інтересами*, які розглядаються в першу чергу через призму забезпечення прав і свобод людини і громадянина. У Конституції України визначено такі елементи системи національної безпеки: безпека людини (ст. 3); екологічна безпека (ст. 16, 92, 116); економічна безпека (ст. 17); інформаційна безпека (ст. 17); державна безпека (ст. 17, 37); громадська безпека (ст. 138) [9].

2. *За напрямками діяльності держави*. У Стратегії національної безпеки України» (2020) визначено основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки (розділ III). За основними напрямками забезпечення національної безпеки у «Заключних положеннях» Стратегії передбачено розроблення таких документів щодо планування у сферах національної безпеки і оборони, які визначатимуть шляхи та інструменти її реалізації: Стратегія людського розвитку; Стратегія воєнної безпеки України; Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України; Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України; Стратегія економічної безпеки; Стратегія енергетичної безпеки; Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату; Стратегія біобезпеки та біологічного захисту; Стратегія інформаційної безпеки; Стратегія кібербезпеки України; Стратегія зовнішньополітичної діяльності; Стратегія забезпечення державної безпеки; Стратегія інтегрованого управління кордонами; Стратегія продовольчої безпеки; Національна розвідувальна програма [15].

3. *За загрозами національній безпеці*, перелік яких міститься у нормативно-правових актах. Зазвичай, ці загрози класифікуються українськими вченими за сферами діяльності. Наприклад, вчені Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (О. Комеліна, С. Онищенко, А. Матковський, О. Пугач) досліджують економічну безпеку держави [8]. Логічним є також поділ за зовнішніми (агресія, кіберзагрози, економічні загрози тощо) та внутрішніми (демтабілізація, корупція, злочинність тощо) загрозами.

4. *За цілями публічного адміністрування*. Так, І. М. Шопіна дає визначення публічного адміністрування в секторі безпеки і оборони як комплексу адміністративно-правових засобів, «сукупність яких дозволяє здійснювати трансформацію суспільних відносин для досягнення більш високого рівня захищеності прав і свобод людини та громадянина, зміцнення обороноздатності нашої держави і зменшення впливу загроз національній безпеці» [21].

5. *Комплексний підхід, який враховує різні пріоритети державної політики*. Аналіз наукової літератури свідчить також про поєднання авторами напрямів публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки з різними факторами (критеріями). Так, Д. Беззубов вважає, що адміністрування національної безпеки враховує такі стани безпеки нації: загрози; відсутність загроз; моніторинг; протидії; подолання наслідків загроз [3, с. 48]. Критеріями класифікації національних інтересів є: характер (коаліційні, національні, регіональні тощо); ступінь важливості (життєво важливі, істотні, другорядні тощо); термін дії (постійні, довготривалі, середньострокові, поточні), сфера прояву (політичні, економічні, соціальні); спрямованість (внутрішні, зовнішні) тощо.

Ідею побудови ієрархії національних інтересів з огляду на величину втрат для держави (матеріальних, фінансових, людських тощо), які можуть виникнути при захисті національних цінностей розвиває М. Ситник, наголошуючи, що «Суперечливість та різноманітність чинників, які здійснюють вплив на національну безпеку, на формування та функціонування системи її забезпечення не дозволяє строго формалізувати процес визначення національних інтересів, побудови їх ієрархії та розробку стратегії, спрямованої на їх реалізацію. Із-за складності, суперечливості, недостатньої прогнозованості умов забезпечення національної та міжнародної безпеки, які практично не піддаються достовірному кількісному виміру, мабуть не варто сподіватися на це і у майбутньому [20, с. 491–494]. Автор виділяє три групи національних інтересів: добробуту, безпеки, співробітництва.

Визначення пріоритетності цілей є складним завданням вироблення державної політики у сфері національної безпеки.

6. Інші підходи до класифікації напрямів публічного управління у сфері національної безпеки (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Інші підходи до класифікації напрямів публічного управління у сфері національної безпеки

Показник	Складові
Функціональний підхід	• Стратегічне планування та прогнозування • Нормативно-правове регулювання • Інституційне забезпечення • Контроль та моніторинг • Інформаційно-аналітичне забезпечення
Секторальний підхід	• Стратегічне планування та прогнозування • Нормативно-правове регулювання • Інституційне забезпечення • Контроль та моніторинг • Інформаційно-аналітичне забезпечення та інше

Джерело: розробка авторів

Доцільно також враховувати реально існуючий поділ за рівнем публічного управління: центральний (загальнодержавний) (Президент, РНБО, Верховна Рада, Кабінет міністрів); регіональний (обласні та районні адміністрації і ради) та поділ за суб'єктами захисту національних інтересів, перелік яких залежить від широкого чи вузького розуміння поняття «національна безпека» (сили оборони, сили безпеки, оборонний комплекс тощо).

Така ж залежність класифікації від розуміння суті поняття «національна безпека» спостерігається і у випадку її деталізації за комплексним підходом. Варіанти класифікації вузлових напрямів публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки можна розглядати і з огляду на необхідність: інституціонального забезпечення (вироблення політики, стратегічне планування, нормативно-правове регулювання, організація, міжсекторна взаємодія); системи управління кризами та оперативного реагування на загрози; захисту національних інтересів у сферах економіки, оборони, інформації та кібернетики, екології.

Доцільно враховувати необхідність протидії гібридним загрозам (дезінформація, економічний тиск, кібератаки тощо). Зростає також увага до забезпечення психологічної безпеки та соціальної стійкості суспільства.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє відзначити актуальність проблематики класифікації напрямів публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки. Підтверджено складність та комплексність проблеми, її діалектику та змінюваність.

Мова йде про взаємодію двох змінних систем – публічного управління та національної безпеки, що значно ускладнює класифікацію та диференціює її в залежності від вибору критеріїв. Цей взаємозв'язок дозволяє для цілей нашого дослідження загальну комплексну класифікацію напрямів публічного управління будувати на основі напрямів забезпечення національної безпеки, водночас зважаючи на необхідність конкретизації класифікації залежно від різних факторів, серед яких виділено національні інтереси, напрями функціонування держави, зовнішні та внутрішні чинники тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія. Наук. ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
2. Базиченко В. Сучасний стан публічного управління у сфері національної безпеки. *Вісник ХНТУ*. 2024. № 1. С. 337–341.
3. Беззубов Д. О. Проблеми теорії публічного адміністрування в сфері забезпечення національної безпеки. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Право*. 2018. Вип. 5. С. 45–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snslnnp_2018_5_11 (дата звернення: 19.03.2025).
4. Гурковський М., Сидор М. Поняття національної безпеки як адміністративно-правової категорії. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 2 (12). С. 26–32.
5. Єжєєв М. Система забезпечення національної безпеки як складова публічного управління країни. *Публічно-управлінські та цифрові практики*. 2023. Вип. 1. С. 45–54.
6. Загуменна Ю. О. Правові засади безпекової політики України в умовах євроінтеграції. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 2023 34 (73) № 4. С. 8–22.
7. Комеліна О., Онищенко С., Матковський А., Пугач О. Економічна безпека держави: оцінювання та стратегічні орієнтири забезпечення. Полтава : ПолтНТУ, 2013. 202 с.
8. Конституція України. 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 19.03.2025).

9. Концепції (основи державної політики) національної безпеки України : Постанова Верховної Ради України від 16.01.1997 р. № 3/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3/97-вр> (дата звернення: 19.03.2025).
10. Мосейко А. Г. Національна безпека України як об'єкт публічного адміністрування. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 2 (86). С. 42–52.
11. Основу оновлення країни формуватимуть національна безпека, євроінтеграція та економічна трансформація. Прем'єр-міністр Денис Шмигаль. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України. 26 травня 2022 року. URL: <https://mspu.gov.ua> (дата звернення: 19.03.2025).
12. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 19.03.2025).
13. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 19.03.2025).
14. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від ід 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 19.03.2025).
15. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 12.02.2007 р. № 105/2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/105/2007> (дата звернення: 19.03.2025).
16. Публічне управління та національна безпека: монографія / А. М. Михненко та ін.; за ред. д-ра іст. наук, проф. А. М. Михненка і д-ра екон. наук, доц. Н. М. Грущинської. Київ, 2019. 340 с.
17. Ситник Г. П., Неліпа Д. В., Орел М. Г. Політичне, публічне та державне управління у сфері національної безпеки у контексті публічної та державної політики. *Науковий часопис Академії національної безпеки*. 2020. № 1-2. С. 8–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2020_1-2_4 (дата звернення: 19.03.2025).
18. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник. за ред. Г. П. Ситника. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.
19. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підручник Київ : НАДУ, 2012. 544 с.
20. Шопіна І. М. Поняття і цілі публічного адміністрування в секторі безпеки і оборони. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/27.pdf> (дата звернення: 19.03.2025).

REFERENCES:

1. Antonov V. O. (2017) *Konstytutsiino-pravovi zasady natsionalnoi bezpeky Ukrainy: monohrafiia* [Constitutional and legal foundations of national security of Ukraine: monograph] Scientific editor: Yu. S. Shemshuchenko. Kyiv: TALKOM. (in Ukrainian)
2. Bazychenko V. (2024) Suchasnyi stan publichnoho upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky [Current state of public administration in the sphere of national security]. *Visnyk of Kherson National Technical University*, №1, pp. 337–341.
3. Bezzubov D. O. (2018) Problemy teorii publichnoho administruvannia v sferi zabezpechennia natsionalnoi bezpeky [Problems of the theory of public administration in the sphere of ensuring national security]. *Scientific notes [Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University]. Series: Law*, vol. 5, pp. 45–49. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snslnnp_2018_5_11 (accessed March 19, 2025).
4. Hurkovskiy M., Sydor M. (2021) Poniattia natsionalnoi bezpeky yak administratyvno-pravovoi katehorii [The concept of national security as an administrative and legal category]. *Sotsialno-pravovi studii – Socio-legal studies*, vol. 2(12), pp. 26–32.
5. Yezheiev M. (2023) Systema zabezpechennia natsionalnoi bezpeky yak skladova publichnoho upravlinnia krainy [National security provision system as a component of public administration of the country]. *Publichno-upravliniski ta tsyfrovi praktyky – Public administration and digital practices*, vol. 1, pp. 45–54.
6. Zahumenna Yu. O. (2023) Pravovi zasady bezpekovoï polityky Ukrainy v umovakh yevrointegratsii [Legal principles of Ukraine's security policy in the context of European integration]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky – Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Legal Sciences*, vol. 34 (73), 4, pp. 8–22.
7. Komelina O., Onyshchenko S., Matkovskiy A., Puhach O. (2013) *Ekonomichna bezpeka derzhavy: otsiniuvannia ta stratehichni oriientyry zabezpechennia* [Economic security of the state: assessment and strategic guidelines for provision]. Poltava: PoltNTU (in Ukrainian)
8. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. (1996). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (accessed March 19, 2025).
9. Kontseptsii (osnovy derzhavnoi polityky) natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Concepts (principles of state policy) of national security of Ukraine]: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine No. 3/97-VR, 16.01.1997. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3/97-вр> (accessed March 19, 2025).
10. Moseiko A. H. (2019) Natsionalna bezpeka Ukrainy yak ob'iekt publichnoho administruvannia [National security of Ukraine as an object of public administration]. *Visnyk LDUVS im. E. O. Didorenka – Bulletin of Luhansk State University of Internal Affairs named after E. Didorenko*, vol. 2(86), pp. 42–52.
11. Osnovu onovlennia krainy formuvatymut natsionalna bezpeka, yevrointegratsiia ta ekonomichna transformatsiia. Prem'ier-ministr Denys Shmyhal. Ministerstvo z pytan stratehichnykh haluzei promyslovosti Ukrainy [National security,

European integration and economic transformation will form the basis of the country's renewal. Prime Minister Denys Shmyhal. Ministry of Strategic Industries of Ukraine]. (2022, May 26). Available at: <https://mspu.gov.ua> (accessed March 19, 2025).

12. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On the National Security of Ukraine]: Law of Ukraine No. 2469-VIII, 21.06.2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (accessed March 19, 2025).

13. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy [On the foundations of national security of Ukraine]: Law of Ukraine No. 964-IV, 19.06.2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (accessed March 19, 2025).

14. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku "Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy" [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 14, 2020 "On the National Security Strategy of Ukraine"]: Presidential Decree No. 392/2020, 14.09.2020. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (accessed March 19, 2025).

15. Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy [On the National Security Strategy of Ukraine]: Presidential Decree No. 105/2007, 12.02.2007. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/105/2007> (accessed March 19, 2025).

16. Mykhnenko A. M., Hrushchynska N. M. (Eds.). (2019) *Publichne upravlinnia ta natsionalna bezpeka: monohrafiia* [Public administration and national security: monograph]. Kyiv: NAU. (in Ukrainian)

17. Sytnyk H. P., Nelipa D. V., Orel M. H. (2020) Politychne, publichne ta derzhavne upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky u konteksti publichnoi ta derzhavnoi polityky [Political, public and state administration in the sphere of national security in the context of public and state policy]. *Naukovyi chasopys Akademii natsionalnoi bezpeky – Scientific Journal of the Academy of National Security*, vol. 1-2, pp. 8–32. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2020_1-2_4 (accessed March 19, 2025).

18. Sytnyk H. P., Orel M. H. (2021) *Natsionalna bezpeka v konteksti yevropeiskoi intehtratsii Ukrainy: pidruchnyk* [National security in the context of Ukraine's European integration: textbook]. Kyiv: Mizhrehionalna Akademiia upravlinnia personalom. (in Ukrainian)

19. Sytnyk H. P. (2012) *Derzhavne upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky (kontseptualni ta orhanizatsiino-pravovi zasady): pidruchnyk* [State administration in the sphere of national security (conceptual and organizational and legal principles): textbook]. Kyiv: NADU. (in Ukrainian)

20. Shopina I. M. (2021) Poniattia i tsili publichnoho administruvannia v sektori bezpeky i oborony [Concept and goals of public administration in the security and defense sector]. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence*, vol. 3, pp. 133–136. Available at: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/27.pdf> (accessed March 19, 2025).

УДК 351.746:351.74(477)

JEL H56, H83

Лахижа Микола Іванович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Кульчій Інна Олексіївна**, кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та права, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Вузлові напрями публічного управління та адміністрування у сфері національної безпеки України: питання класифікації.**

У статті розглядається систематизація основних напрямів публічного управління та адміністрування у забезпеченні національної безпеки України. Актуальність теми пояснюється відсутністю єдиної моделі класифікації, складністю інтеграції питань безпеки у систему публічного управління та трансформацією загроз – військових, економічних, кібернетичних, інформаційних. Публічне управління та національна безпека розглядаються як змінні системи, а класифікація напрямів управління пропонується за етапами безпеки: усвідомлення інтересів, загрози, захист. Проаналізовано джерела: нормативно-правові акти, наукові дослідження, навчальна література. Визначено критерії класифікації: національні інтереси, напрями діяльності держави, загрози, цілі управління. Розглянуто комплексний та інші підходи до оцінки класифікацій.

Ключові слова: публічне управління, класифікація, національна безпека, національні інтереси, адаптація, респонсивність, Україна.

UDC 351.746:351.74(477)

JEL H56, H83

Mykola Lakhyzha, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Management, Administration and Law, National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”.
Inna Kulchii, Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Head of the Department of Public Management, Administration and Law, National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”.

Key directions of public administration in Ukraine’s national security sector: classification issues.

The article addresses the systematization of key directions in public administration related to ensuring Ukraine's national security. The relevance of the topic is explained by several factors: the absence of a unified conceptual classification model; challenges in integrating national security issues into public administration; and the evolving components of national security amid new military, economic, informational, cyber, and other threats. The research highlights the need to adapt administrative frameworks to the dynamic security landscape, especially in light of geopolitical shifts and hybrid threats. Public administration and national security are viewed as interconnected variable systems. The study proposes a classification of administrative directions based on national security components, structured around core stages: awareness of national interests, threat identification, and protection mechanisms. Sources analyzed include regulatory acts, academic publications, and educational literature. The methodology combines systemic, historical-comparative, and discursive analyses to trace policy transformations and shifts in security concepts. The aim is to systematize existing classification attempts, define criteria, and develop proposals for their assessment. Proposed criteria include classification by national interests (mainly through the lens of rights and freedoms), areas of state activity, threats to security, and goals of public administration. Comprehensive, functional, and sectoral approaches are also considered, accounting for different administrative levels (central, regional) and actors (defense forces, security services, defense industry). The study emphasizes institutional support, crisis management, and operational responses. It pays special attention to countering hybrid threats such as disinformation, economic pressure, and cyberattacks, while highlighting the role of psychological security and societal resilience. This research enhances the understanding of how public administration contributes to managing national security challenges in Ukraine.

Key words: public administration, classification, national security, national interests, adaptation, responsiveness, Ukraine.